

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 : 50 :
Negyedévre 2 : 10 :
Egy órára 1 : 50 :
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többzetes hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden den külön beiktatásért 50 kr.

Az iskola-mulasztások, mint a népnevelés akadályai.

A vallás és közoktatási miniszter tárczájának költségvetését, — talán a miniszter betegsége való tekintettel, de minden bizonynyal a fontos — legfontosabb ügyhöz nem illő gyorsasággal most tárgyalta le a képviselőház. Alkalmat ad ez nekem, a czimben felvett bajok ismertetésére.

Ismertem egy földbirtokost, a ki arról volt nevezetes, hogy sok mindenféléhez hozzáfogott, de soha semmit sem fejezett be. Pedig sokat akart. Volt valami alkotási, ujtási vágy a lelkében. Átvette apjától a gazdaságát; kidült-bedült volt a tágas kurián a lakóház, minden gazdasági épület. Nagyon gondolt: jó volna biz' ezek helyett újakat építeni. Legelőbb hát egy korszerű, kényelmes lakást gondolt. A jövő nyáron már ott emelkedett udvarán a derék épület, szép finom téglákból voltak a falak, minden megvolt, csak épen a vakolat hiányzott. De ez aztán el is maradt. Oly nyugodtan, mintha mindent befejezett volna, bevonult vakolatlan lakásába. Talán nem is gondolt arra, hogy e csekély, de mégis fontos hiányt kipótolja.

Pedig nem pénzkérdés miatt mulasztotta el, — mert a következő években már gazdasági épületeket emeltett, — itt a magtár, amott az istállók körvonalai látszottak, mind erős alkotás,

téglából és kövekből; mi haszna! Sehol semmi vakolás. Alagsövezni kezdte alantás fekvésű birtokait; a munka megakadt a birtoktest közepén, s több kárt okozott magának, mintha egyáltalában el sem kezdte volna a dolgot. Mert az ártalmas vizeket, melyeket pedig elvezetni kellett volna, birtoka közepén gyűjtötte össze.

Főkurátora volt egyháznak, egy románstíli templom építéséhez kezdett, erről is elmaradt a vakolat, itt üres aklakok, ott ütköző nélküli ajtókat lehetett látni a mai, külszínre remeknek ígérkező épületen. . . .

Nyugodjék békében e másképen nemeslelkű, karakteres ember, a kinek minden munkáját a félbenmaradottság jellemezte, akit erről valóban meg is lehetett ismerni, akinek tettei szinte közmondásossá váltak e téren.

Valahányszor a magyar népnevelésről gondolkozom: mindig ez a földbirtokos jut eszembe. Magyar kormányainak senki sem tagadhatja, voltak és vannak jó tervei a népoktatás terén. Ha végig tekintünk azokon a rengeteg számú törvényeken, melyeknek czéljok volt a népnevelés felkarolása, virágzóvá tétele, eláll a szemünk-szánk. A magyar kormány a népnevelés tekintetében pusztán tokot vagy düledező épületeket vett át, kétségtelen buzgósággal hozzá fogott, hogy e derék telken czélszerű épületeket emeljen a népoktatás számára, hogy a nép legyen okos, művelt, jó erkölcsű, mert a civilizáció megértette minden-

kivel, hogy országunknak egyik erősségét népünkben kell keresni.

Vannak bár népoktatási törvényeink, a melyeknek — hogy többet ne mondjak — egyik oszlop §-a, hogy minden gyermek 6—12 éves koráig iskolaköteles, 12 éves korától a 15 év betöltéséig pedig ismétlő iskolába tartozik járni, Már fel van sorolva ebben a törvényben, hogy minő eljárás alkalmazandó a gyermekeiket rendszeresen nem iskoláztató szülékekkel szemben, s minő büntetéssel sújtandók az ilyen szülők.

A kinek ezek alapján eszébe jut, hogy ime tehát, a magyar államban minden arra való gyermek egész 15 éves koráig iskolaköteles s elgondolja, hogy e törvény büntetéssel is végrehajtható — mi mást gondolna, mint azt, hogy tehát lehetetlen, hogy ily törvény mellett a gyermek butaságban nőjön fel és szinte boldog reményeket kezd szőni az ilyen ember arról, hogy nemsokára eljő az idő, a mikor, magyarul foilyván e mellett a tanítás is, magyar szellemben, érzésben, erős, felvilágosodott népre fogunk támaszkodhatni. Csakhogy ezzel a törvényt is úgy vagyunk, mint az a bizonyos gazda a maga épületeivel. Tervben gyönyörű, papiroson jól fest, de valóságban hiányzik róla a vakolat. Tehát egyike a félbenmaradt épületeknek. A törvényt ugyanis nincs, a ki végrehajtsa.

Mikor én még az elmélet szemüvegén néztem az életet, vagy nem hittem

„Le roi est mort, viv le roi!“

— A „Debreczen“ eredeti tárczája. —

Irta: **Heiman Jenő.**

Minap meglátogattam Gazsi barátomat, ki fizetés nélküli gyakornok, a kir. adóhivatalban; ott áll tehát ama lejtő legalsó széle előtt, mely felér a hivatalnoki hierarchia legmagasabb régióig. Mert nemcsak minden közkatona hordja borjújában a tábornoki bojtót, hanem minden gyakornok is arról álmodozik, hogy átsiklik a hivatalnoki élet különféle rangosztályán és hogy egykor felérve a lejtő tetejére, osztályfőnöki, sőt esetleg államtitkári, ha nem éppen miniszteri méltóságban büszkén tekinthet majd vissza megfutott pályájára.

Gazsi barátom ezuttal carrierjének kezdetén áll még — sőt ez a kezdet sem egészen bizonyos, mert — mint említve volt — csak fizetés nélküli gyakornok a kir. adóhivatalban; természetes dolog tehát, hogy íróasztala a hivatali helyiség utolsó szobájában van elhelyezve s természetes, hogy e szobát föltöltötték meg az elporladozásnak szánt hivatalos iratcsomókkal, ugyszintén az is természetes, hogy e szobában vannak a lehető legegyszerűbb butordarabok s az egész oly rideg benyomást kelt az emberben, mint az ott

fizetés nélküli alkalmazásban levő gyakornok javadalmazása.

A butorzat eme elijesztő egyszerűsége között feltűnt előttem Dr. Wekerle Sándor volt miniszterelnököt, magyar díszruhában ábrázoló remek kiállítású arckép. E kép gazdag, széles aranykeretben függött barátom íróasztala felett és egyedüli faldíszét képezte e különben oly hideg, barátságtalan, eredetileg ugyan fehérre meszelt, de a sok füst s vastag porlepte teljesen fakó szobának. Wekerle Sándor tudvalevőleg egyike a szebb férfiaknak, arcképe tehát mindenütt szembeötlik; ezen gazdag keretben pedig már azért is lekötö a figyelmet, mert teljes ellentétét képezi a környező szegényes berendezésnek.

Gazsi barátom — gondolám — a halandók legönérzetesebbje; ambíciója u. i. nem akar az osztályfőnöknél, de még az államtitkárnál sem igen megállapodni, mert bizonyára a miniszterségre, avagy talán épen a miniszterelnökségre törekszik s azért választotta magának Wekerlét — ki ugyancsak azon szakmához tartozott — eszményképül; azért vette meg annak remek kivitelű arcképét; azért rámasztat a be oly gazdagon s azért függesztette dolgozó asztala fölé: hogy ez eszményképének mindenkori megpillantásánál fokozódjék, erősödjék a kilátásban

levő hosszú adóhivatalnoki pályához oly annyira megkívántató k i t a r t á s. Meg is mondtam Gazsinak szobadiszéhez fűzött következtetésemet, mire megtudtam, hogy következtetésem téves; Gazsi t. i. elbeszélte, hogy a képet annak idején — természetesen a Wekerle régiem fénykorában — a hivatal-főnök az irodai kiadásokra szánt összegből vásárolta, fényesen berámáztatta, hogy azután főnöki szobájának díszhelyére helyezze. — Wekerle azo ban megbukott s a kép az ellenőr szobájába vándorolt; Wekerle képviselői mandátumáról is lemondott s a kép az ellenőrtől a számvevőhöz került; de hát itt sem talált állandó helyet, mert a mint Gazsi a hivatalba lépett, a számvevő is sietett a képet nyakáról lerázni s az új hivatalnoknak átengedni.

A vándorlásnak ez a története fűződik Wekerle Sándor képéhez s miután meggyőződtem, hogy Gazsi szobája után nincs más hivatali helyiség, azt hiszem, hogy a kép most már megmenekült a további vándorlástól s hogy legközelebb a padlásra kerül, hogy ott a por és piszok által ellepve, teljesen tönkre menjen.

Az egykor ünnepelt miniszterelnök, Wekerle Sándor képének ezen vándorlása, ennek egyik kézből a másikba való tologatása,

azon statisztikai kimutatásoknak, melyek azt tüntették fel, hogy mily óriás számban nőnek fel nálunk évenként a gyerekek minden iskoláztatás nélkül, vagy legalább is szegénységnek tudtam azt be.

De mióta a népneveléssel, annak ezer és ezer bajával közelebbről megismerkedtem, bizonyosságot tehetek róla, hogy nem, nem a szegénység ennek az egyedüli oka, de a nembánomság, a nemtörődés a hivatalos közegek részéről.

Hat év óta vagyok iskolaszéki elnök; hiszi, vagy nem hiszi valaki, egyetlen egy büntetést sem tudtam végrehajtani; több év óta részt veszek az egyházak meglátogatásában; ez alkalommal mindenkor az iskolákat is megvizsgáljuk, mindenütt és mindenkor feltűnő sok mulasztást tapasztaltunk; kereszttől vizsgáltuk a baj okát, minden alkalommal azt a feleletet nyertük az iskolaszéki elnököktől: a törvényt nem tudtuk végrehajtani, a kiadott büntetéseket nem lehet behajtani. Ime a saját tapasztalatom megerősödése.

A gyermek annyit mulaszt, a menyeyi neki tetszik, az iskolai év nem akkor kezdődik, a mikor a törvény rendelés a tapító óhajtja, hanem a mikor a szülőknél úgy tetszik; a tanköteles feljő először az iskolába, amikor szülője úgy akarja — 9—10 éves korában — vagy egyáltalában soha, az ismétlődő iskoláztatást legtöbb helyen hibából sem ismerik. Mindez miért? Nem, mondtam, elenyésző csekélységben, a szülők szegénysége miatt, hanem a hivatalos közegek hanyasága okából.

A tudatlan szüle nem érzi az oktatás fontosságát; megértetni vele a törvény szigorúságát pedig nincs ki, mert a falusi bírák közönyösek, mivel velők sincs ki megismertetné, ha kell büntetéssel is köteleességet; legalább én sohasem hallottam, hogy köteleességét el-

mulasztó falusi előjáróság a megszabott büntetéssel sújtatott volna.

Talán e fejtegetés nem illik a műveltebb városokra és a rendezettebb állapotban levő községekre, de jól állnak ráillik e kép az ország falvainak legnagyobb kontingensére.

Épen azért nincs nevelésesebb, mint midőn a közoktatásügy vezetője a büntetésekből befolyó pénzekre alapítja a népkönyvtárak felállítását. Nincs ilyen uraim csak elméletben! De még számandóbb ennek a kérdésnek az etikai oldala: az hogy a hatóságok hanyaságán meg kell törni a legszentebb ügynek. Azért mondtam, hogy a népoktatás épülete mindaddig csonka, befejezetlen marad, míg ezen a téren a kormány teljes szigorral nem jár el. Mert mit ér a legszebb stílusú épület ha hiányzik róla a tető, a vakolat, ha nincs, a ki a törvénynek a végrehajtás terén érvényt szerezzen.

Tessék kérem a népoktatási törvény e részének — bár a tizenkettedik órában is, érvényt szerezni. A mulasztásokat szigorúan ellenőriztetni, az iskolázatlan ág sok akadályait — a hol azok a szegénységben rejlik — alkalmas expediensekkel megoldani; de a hol korlátolt felfogásban és szűkkeblűségben, ott a törvény erejét szigorúan éreztetni.

E baj gyógyítása nélkül, melyet — sajnos — mindnyájan érzünk, sohasem lesz a népiskolai oktatás épülete teljes.

Hiába adunk a tanítóinknak tisztességesebb fizetést, melyet oly igazán meg is érdemének; hiába emelünk egészséges, szép tantermeket, ha nincs hatóság, mely tudata magaslatára emelkednék, a törvényt végrehajtani lélekből akarná! Mikor a nép egy teki télyes része iskolázatlanul nő fel, vagy hiányos nevelésben részesül, az is bizonyos hogy népkönyvtárakat is hiába alakítunk, mert nem lesz a ki a benne

levő műveket olvassa. Bodrogközön állami pénzen állítottak jel könyvtárakat s a multkor mondta egy ismerősöm: «Nem kell a népek könyv barátom, ott lepi a por a drága műveket a szekrények polczain!»

Bizony szomorú dolgok ezek! De egy a vigasztaló benne: lehet rajtok segíteni, csak akarat legyen.

Péter Mihály,
k.azari ev. ref. lelkész.

Debreczen, márczius 22.

A függetlenségi s 48-as párt tegnap este Kossuth Ferencz elnöktése alatt ülést tartott. Az igazságügyi költészet volt napirenden, amelyet Rátka y László referált. A párt Rátka y bízta meg a tereznál való felszólalással. Elhatározta az értekezlet, hogy vasárnap délután fél 3 órakor testületileg ki vonul a párt Kossuth sírjához, ahol Komjáthy Béla emlékbeszédet mond Ily és Bálint pedig alkalmi költeményt fogja elszavalni. A párt tagjai között szóba s élénk kommentálásra is szolgáltatott alkalmat a Ház közelebbi ülésének az az intézkedése, amellyel a következő ülés napirendjét megállapította. A napirendet csak határozatképes ház állapíthatja meg, akkor pedig, közvetlenül a napirend megállapítása előtt hivatalosan konstataálta az elnök, hogy a Ház nem határozatképes.

Barabás Béla orsz. képviselőről megírták a lapok, hogy márczius 25-én tartja beszámolóját a dobozi választók előtt. Mint azonban a Kelet. Ért. jelenti, a beszámoló most egyelőre elmarad. Barabás ugyanis a csongradi márczius 15-iki ünnepélyen, ahol ünnepi beszédet mondott, meghűlt, influenzát kapott és most beteg fekszik József köruti lakásán Nyolcz-tíz nap előtt el sem hagyhatja a szobát s így a beszámolóját majd csak felgyógyulása után tarthatja meg.

A husvéti szocialista kongresszus előkészítése. A szocialista pártszervezetök minden vonalon megmozdultak, hogy megbeszéljék a fővárosban tartandó kongresszusukat. A főváros környékén vasárnap két ilyen szocialista népgyűlést tartanak egyenlő tárgyszorozattal. Küldötteket választanak a kongresszushoz. Az o-b u d a i munkások vasárnap

fokról-fokra való süjjesztése, engem nagyon fájdalmasan érintett; mert ennél világosabban, kézzelfoghatóbban, piasztikusabban nem demonstrálható ez ugynevezett bukott nagyok sorsa. A hatalommal rendelkezők, hatalmuk teljében ott ülnek barsonyszékeikben, a kétszínű bóklok s bamulók seregétől környezve s a felejük bocsátott tömjénfüst, miután teljesen elkábította őket, növeszti bennük az önbizalom, önbamulás, önszeretet, önbalványozás érzetét; ez a tömjénzag mindenfelé elárasztja azután nélkülözhetlenségük tudatát; hirtelen előtör azonban egy kedvezőtlen levegő-fuvalom, melynek következtében a hatalom kiesik a hatalmasok kezéből s itt lenn a vidéki városban a hivatal-tönök, — kinek kineveztetési okmányát talán épen ez a miniszter irta alá — rögtön siet a bukott miniszter arc-képét szobájának diszhelyétől különválasztani.

Es ha ez megtörténhetett egy Weckerle Sándor képével, mily sorsra érdemesek elődeinek s uódainak kepei? Mert csak történeti igazságot juttatok érvényre, midőn Weckerle Sándort magasabbra helyezem azon számos közepszerűségénél, kik a piros barsonyszékekben előtte magukat lehasználták, s még utána magukat lehasználták. Hiszen egyenesen s közvetlenül épen az ő reszortja eredményezte államháztartásunkban a finanziaális egyensúly helyreállítását; épen az ő kormányzóképesége szakított elődeivel, amennyiben nemcsak semmitmondó kicsinyes taktikai fogásokkal s frázisokkal nem igazgatót, nemcsak márcól-holnapra gondolt; hanem Weckerle

Sándor kormányzósága alatt az eddig mestersegesen eltalált magyar politika alm-ből felzavarva ismét felemelkedett az őt megillető polczra, mert a miniszterelnök az 1848. dicsteljes napokhoz híven egy népet lelkesíteni, fellángolni, tettekre serkenteni képes eszmékkel kormányzott; itt nem s a j á t p á r t j á n a k összetartása volt a főczél, nem márcól-holnapra akarta a pártfegyelmel a kormány-gépet mozgásba hozni, és a mozgásképeségben megtartani, hanem tekintet nélkül a pártállásra az igazi, hamisítatlan, érdektelen, önfeláldozó magyar hazafias eszmenek, ereje és hatalma szülte és teremtette a politikai élet harczásait s támaszait; rövid időre felpirkadtak az 1848. év dicsteljes napjai; a parlamentben ismét lehetett meggyőződés, melegség, lelkesedéssel találkozni, mely meggyőződés, melegség, lelkesedés a lakosság minden rétegébe kiáramlott; az eddig gyakran csak czégerű, czimű, álarczul, köpönyegül használt és szolgált, s az oly sok illiberalizmust magában rejtett liberalizmus, most nyíltan iratott fel vezéreszméül a zászlóra; ez a liberalizmus az 1848. törvények által kijelölt és biztosított alapon követelt magának helyet, jogokat, tiszteletet; minisztereket lehetett ismét látni, kik fölfelé konzekvensek, erősek, léfelé elvszilárdak és ingatlanok; államférfakkal lehetett ismét találkozni, kik a szükségesnek mutatkozott s gyógyító hatásnak igerkezett átalakulás keresztülvitelére nemcsak gazdag tehetségüket és mély tudásokat szentelték, hanem kik min-

den alkudozás, hajhászkodás meggátlására, minden cselszövény megakadályozására, erővel, bátorsággal, önfeláldozással rendelkeztek; és hazánk fiatalabb generációját megérte, hogy ezen államférfiak mozgó eszméiket csakis a nép benső életéből merítették; ismét feltárt az a lélekemelő látvány, hogy a nemesért és nagyért lelkesülő-akadémiai polgárság idóitva érezte magát azért demontstrálni a magyar miniszterelnök mellett, hogy részint megmutassa, miszerint tud ifjú lelkesedéssel rajongani mindazért, a mi szép, nemes, lélekemelő, és hogy mindazon kítőró helyesléssel tud csüngen, a mi a hon javát czélozza, nagyságát előmozdítja, másrészt azonban, hogy övé figyelmeztetésül szolgáljon mindazoknak, kik a miniszter kezét — mert magyarul kormányzott — megkötozni, őt megbénítani, sőt talán a cselekvési képességtől elvonni akarnak; ismét felderengett az idő, midőn a magyar szabadság, egyenlőség, testvériség utáni vágytól suttogott az országot végig nyargaló szellő.

Es ha oly kérlelhetetlen gyorsasággal borította a feledés homálya ezen dicső időszak munkásait, alkotóit, mi van más hátra, mint feltenni, hogy politikai téren a hatalom a politikai állással van szorosan összeforrv, hogy roppant nagy tévedés a hódolást, mely a politikai osztályrészt, annak egyenlőségével összekapcsolni, mert nem az egyének, egyedül a hatalomnak szól az; mert ime mindenki, a ki a politikai téren rendelkezett hatalmi al-

délután fel három óraker, az erzsébetfalvi munkások a Pflum-féle vendéglőben. Mindkettőre a központból vezérszónokok fognak megjelenni.

Kongrua. A k. h. közp. kongruabizottság V. osztálya tegnap Forster Gyula elnökével befejezte az ezen osztálynak felülvizsgálat végett kiosztott összes, számszerint 1188 plébániai összeírás tárgyalását.

A régi bélyegek. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendelete az osztrák értékű régi levéljegyek és egyéb postai értékek érvényességének idejét f. évi szept. hó 30-ig meghosszabbította.

Az osztrák értékű régi levéljegyek, valamint a f. évi január hó 1-vel forgalmon kívüli nem helyezett egyéb régi postai értékek érvényességének idejét f. évi szept. hó 30-ig meghosszabbította.

Budapest, 1900 évi márcz. hó 20-án.
A miniszter megbízásából
Szalay s. k.
p. t. elnök-igazgató.

A képviselőház ülése.

A Március 21-iki ülést, mint elnök Dániel G. nyitotta meg d. e. 10 óraker s miután a jkvét hitelesítették,

A páthy Péter jelentette az összeférhetlenségi bizottság részéről, hogy Tallian Bela képvis. házi alelnök ügyében nem találta meg az összeférhetlenséget. E jelentést a Ház tudomásul vette.

Pichler Győző interpellációt írt be a jkvé a Kassa—oderbergi vasút tárgyában. A napirendre kitűzött vallás és közokt. tárca költségvetése során

Páder Rezső néppárti, miután a mai korszellem romlottságáról dörögdedett: az iskolák államotitását ellenzi.

Komjathy Bela az orsz. középisk. tanáregyesület tagjainak kérését ajánlta teljesítésre. Összesen 106.300 koronáról van szó s ezt 7 esztendő óta hiába kéri. Határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint a kormány utasítsa, hogy a tanárok fizetésének rendezéséről meg a mostani költségvetés keretében gondoskodjék.

Major F. a középiskolák egységesítését kívánja.

Lazar György, természetesen mint volt szegedi polgármester — a harmadik egyetem felállítását Szegeden akarja.

lásának magaslatáról letűnik, megkapja a »le roi est mort, viv le roi-t.«

Igen, ez a »a király meghalt, éljen a király!« az emberi természet egy sarkalatos törvénye; és nemcsak dr. Wekerle Sándor kényszerült ezt hazánkban megízlelni, hanem Bismark is kénytelen volt e kiáltás csipőst voltát Németországban megköstölteni, — midőn az aktív politikai szereplésről leszorítottak.

Vajjon az emberi természetbe vésett, a gyors, háládatlan feledéssel párosult e törvény nemes, igazságos, helyes-e? egy kérdés, melyre nemcsak a bukott nagyok, hanem minden nemesen érző és gondolkozó ember is határozott »nem«-mel kénytelen felelni; s miután hajlandó vagyok az emberiség többségét nemesen érzőnek elképzelni, akaratlanul is feltorlódik e további kérdés: hogyan tapasztalhat tehát a tömeg ennek a »a király meghalt éljen a király!« kiáltásnak, hogyan törheti tehát, hogy bukott nagyokat ezzel a jelszóval erkölcsileg eltemessék?

S ezt valóban megfejthetetlen rejtélynek tartanám, ha kis keretben nem láttam volna, mikép buktatják meg a községek, hivatalok előjáróikat, képviselőiket. Ezen esetekben u. i. ezt az önző jelszót sohasem parancsolja az igazság, avagy a méltányosság, hanem mindenkor egyesek önössége s kapzsisága kürtöli azt világgá s esetenként azok sereglének össze gáncsoló karrá, kiknek hiúságát a méltóságáról vagy hatalmi polczáról letűnő egyén már rég megsértette, midőn őket kevés figyelemben ré-

Berzeviczy Albert volt közokt. államtitkár szólott aztán bővebben közoktatás-ügyünk állapotáról, polemizálva egyszersmind Komjathy előző napi beszédjével.

Utána az elnök bezárta az általános vitát s Zsilinszky M. közokt. államtitkár mint a beteg miniszter helyettese válaszolt a felszólalásokra — nagy figyelemmel hallgatott hosszabb beszédben mutogatva az alkotásokra, a melyeket Wlassics programjához híven létesített.

Tiltakozott azon állítás ellen, hogy a kormány a magyar állameszme érdekében nem tesz semmit. Igen érdekes fejtegetései voltak a művészeti élet föllendítésére, majd nyilatkozott az egységes középiskola létesítésére irányuló akcióról és a Ház helyeslése között jelentette ki, hogy a kormány az egységes nemzeti iskola szervezését akként kontemplálja, hogy ezzel se a felekezeti, se az állami iskolákon csorba ne essék. Végül Széll K. utasította vissza Komjathynak tegnapi vádját, hogy a brassói román iskolák ügyében a magyar állameszme megaláztatott volna.

A Ház aztán rátért a részletekre, hol egyes címeknél felszólalt Telecsky Kristóf, Major F., Dániel Márton és Belicska Béni, Pichler Győző, Komjathy, kiknek ismét Zsilinszky felelt.

Most Széll K. előterjesztette a kvóta megállapításához kiküldendő bizottság megválasztására vonatkozó indítványt.

Ezt Pichler Győző ellenezte az osztrák állapotokra való tekintettel, mire Széll K. Kálmán kijelentette, hogy az osztrák állapotokra a magyar képviselőháznak semmi tekintettel nem kell lenni, mert a magyar képviselőház egész önállóan jár el. Az osztrák Reichsrathnak elnapolása nem jelent semmiféle kijátszást.

A miniszterelnök indítványát Pichler Győző és Barta Ödön elleneztek; Buzáth Ferenc pedig aggodalmat fejezte ki a felett, hogy egy országgyűlési időszakban két kvóta bizottság küldessék ki. A miniszterelnök ismételt felszólalásaiban indítványának korrektségét bizonyította, de a ház mégse határozott az indítvány felett, mer Pichler a Ház összeolvasását indítványozta és ekkor konstataltatott, hogy csak 56 képviselő volt jelen. — Az elnök akkor a szavazást a holnapi ülésre akarta halasztani, ez ellen azonban Berzeviczy Albert a ház szabályokra való hivatkozással az ülés felfüggesztését hozta javaslatba, hogy ezen idő alatt a képviselőket össze lehessen

szesítette; azon pillanatban pedig, amint elbukik, szükségét érzik annak, hogy még egy utolsó követ is ráhajtsanak, mert hiszen most mint hatalmától megfosztottal szemben bátran kockáztatható ez a vitéz csapás; akkor jönnek a megbukottak volt uszályhordozói, kik mindig csak megörnyedt hattal járultak eléje, most azonban férfi volukra ébredtek s eddigi lealacsonyító szerepüket tehát a kar egybehangzásával akarják elpálástolni; legutolsóknak feltűnnek azután a »jövő« férfi emberei, kik az illető figyelmét felkelendő, az elődöt lehető sötét színben feltűntetik, hogy a káprázatos diadal látvány az új férfit teljesen elvakítsa. S e bosszualó és hódoló kar mindhárom faja a személyes haszon kiaknázására törekszik s ezért van meg az a csodálatos összhang s maró kiáltásban: »a király meghalt, éljen a király!«

Ugy nagyban mint kicsiben az emberi önösség s egyedül csak ez buktatja meg és feledtet el a hatalmától és méltóságától megváltó egyént, s ez az önösség nem irható ki ki addig, míg csak az emberek megmaradnak embereknek.

Szerencsés tehát az az államférfi, szerencsés az a tisztséget viselő, a ki tevékenységével hazája, községe történetében tiszteletreméltó helyet biztosított magának ott, u. i. nem röpíthet el nyom nélkül a neve, a tevékenysége, mert: a történet igazság s az igazság ment az emberi önösségtől!

toborozni. Ez ellen meg Barta Ödön foglalt állást, tekintettel az idő előrehaladott volt ra.

Az ellenzetnek Dániel elnök azaz vetett véget, hogy a miniszterelnök indítványát a holnapi ülésre tűzte ki, nem mondva meg, hogy annak tárgyalása vagy csak a feletti zavazás van-e napirendre tűzve. Az elnök ezen döntése a jobboldalon nagy elégedettséget keltett, mert világos ellentétben áll a házszabályokkal.

Az ülés így meglehetősen izgatott hangulatban, jó későn ért véget. Pichler bejelentett interpellációját nem is indokolta, hanem írásban adta át az elnöknek. Az interpelláció kiadatik a keresk. miniszternek.

A napirend aztán ma a min. elnök indítványa és az igazs. ügyi tárca költségvetése. Az ülés vége 3 óra 30 perczkor.

KÜLFÖLD.

A bukaresti utcai tüntetésekre vonatkozólag írják a Kel. Ért.-nek: Aurelian és Satescu volt miniszterek kihallgatásra jelentkeztek a királynál, hogy a vasárnapi utcai ünetés alkalmával a rendőrség részéről követett eljárás miatt panaszkodjanak. — A király határozottan elítéli azon elemek magatartását, melyek még egy ilyen kényes természetű, nemzetközi jellegű ügyet, mint amilyen a Hallier-féle ügy felhasználának arra, hogy a kormánynak kellemetlenségeket okozzanak.

A háboru.

A farkas és bárány meséje, vagy a burok ellen, angol részről felvetett vád, mintha azok robbanó lövegeket használtak volna, magyarázatot talál a következő táviratban, melyből nagyon könnyű kihozni a valódi tényállást:

London, márcz. 21.

Robert lord egy tegnapi délut. kelt bloemfonteini táviratban azt jelenti, hogy megkapta a választ arra a táviratára, amelyet Krüger és Steyn elnökökhöz intézett a fehér zászlóval való visszaélés és a robbanó lövedékek használata miatt. Steyn elnök, aki a választ aláírta, kijelentette, hogy nagyon fájlalná, ha olyan dolgok történtek volna, amiket Roberts lord távirata említ, de Roberts lord téved. Steyn elnök azt mondja, hogy az angol csapatok követték el a burokra ráfogott jogtalanságokat és kijelenti, hogy ők robbanó lövedékeket sem nem vásárolnak, sem használatukat meg nem engedik. Ellenben nem vonja kétségbe, hogy Kronje táborában találhattak robbanó lövedékeket, mert tudomása szerint a burokok a tettek a z angol csapatoktól ilyen lövészeket. Roberts lord megjegyzi, hogy a vizsgálat kiderítette Steyn állásainak alaptalanságát s ezért nem tartja kívánatosnak a leváltás folytatását. — (Vagyis, mert az angolok maradnának abban a csunya dologban, amivel a burokot vádolni merték: ne szóljanak tovább róla, mert még inkább kiütnék, mit tartson a világ az angol humanizmusról.)

Az angol kormány elbizakodottsága a békekötésére nézve, meghívítja a legnemesebb szabad-államok igyekezetét is, a melyet a vérontás és jogfosztás megállítására szívesen kifejténe. Ezt mutatja a következő táviratunk:

Berlin, márcz. 21. A Wolff-ügynökségnek jelentik Bernből: A bur. küztársaságoknak közvetítése iránt való kérelmére a svájci szövetség tanács ezt válaszolta: A svájci szövetség tanács szívesen működött volna közre a barátságos közvetítésben, hogy a vérontásnak vége legyen. Minthogy azonban a két dél-afrikai köztársaság elnökei Nagy-Britannia kormányánál közvetlenül tetek lépéseket, hogy az ismeretes alapon békét kössenek a brit kormány pedig arra visszautasító választ adott, minthogy továbbá a brit kormány tudomására adta a washingtoni kabinetnek, hogy nem szándékozik valamely hatalmasság

közvetítését elfogadni, a svájci szövetségának is sajnálatára le kell mondani arról, hogy lépéseket tegyen az elnökök kérelme értelmében és nem tehet egyebet a mai viszonyok között, mint hogy azt kívánja, hogy a hadviselő feleknek nemsokára sikerüljön megtalálniuk mindkét fél számára a tisztességes megegyezés talaját.

Táviratok.

A sztrájk.

Prága, márcz. 21. Majdnem valamennyi sztrájkterületen a munkásoknak már csak kis töredékei sztrájkolnak. Csak a falknau kerületben sztrájkol még 3900 ember. Azt hiszik azonban, hogy holnap ott is sok munkás áll munkába.

Bécs a vízért.

Bécs, márcz. 21. A városi tanács mai ülésén Lueger dr. polgármester jelentést tett a második forrásvizvezeték kiépítéséről és azt indítványozta, hogy a terv kivételét a Salzach vidékén levő, részben már megvásárolt, részben még csak megszerzendő telkek és a rajtuk levő, naponként mintegy 200,000 köbméter vizet szolgáltató források bevonásával mielőbb kezdjék meg. A polgármester jelentése 80—90 millió korona költséget irányoz elő, a melyet kölcsön útján kellene megszerezni. Az elmunkálatokra 95,000 koronát szavaztak meg.

Katona ügy.

A budapesti cs. és kir. gyalogsági hadapródiskola a jövő 1900/1901. iskolai évre az I. évfolyamba 100 növendéket vesz fel.

Az iskola felsőbb évfolyamaiba csak akkor vétetnek fel növendékek, ha üresedés van.

A IV. évfolyamba felvétetnek helye nincs.

Az összes felvételi feltételeket tartalmazó füzet az iskola parancsnokságánál és Seldi L. W. udvari könyvkereskedőnél (Bécs Graben 13. sz.) 40 fillér beküldése ellenében kapható.

As alábbiakban csak leglényegesebb adatok foglaltatnak:

A felvétel főbb követelményei.

1. A magyar vagy osztrák állampolgárság illetve a bosznia-hercegovinai honosság:

2. testi alkalmasság;

3. szeplőtlen előélet (megfelelő magaviselet);

4. az elért legkisebb és túl nem haladott legnagyobb életkor;

5. a megkivánt előképzettség;

6. az előírt felszerelési tárgyak beszerzése és saját költségén jó karban tartása iránti kötelezettség elvállalása;

7. tandíjnak pontos megfizetése.

Tandíj; a) a hadsereg, haditengerészet, honvédség tényleges, nyugdíjazott vagy rokkant állományában levő összes tiszti csoportok, evangélikus vagy görög keleti katonai lelkészek, katonai hivatalnokok, katonai karmesterek, altisztek és rangosztályba sorolt havidíjasok törvényes házasságból származó, vagy igazolt fiaikért 24 korona.

b) a hadsereg, hadi tengerészet, m. kir. honvédség tartalékos tisztjeinek és az a) alatti felsorolt tartalékos katonai lelkészek, és katonai hivatalnokok, továbbá a nem tettelegesen nyilvántartásban lévő és szolgálati viszonyon kívül álló ily személyek, valamint az udvari és polgári állami hivatalnokok és alkalmak, zottak törvényes házasságból származó vagy igazolt gyermekeikéért évi 160 korona.

c) egyéb osztrák vagy magyar állampolgárok fiaikért évente 300 korona

A tandíjat a növendékek szülei (gyámjai) évenként két előeges részletben még pedig szeptember 21-én és márczius 1-én kötelesek azon hadapród iskola pénztárába befizetni a melybe fiaik felvétettek.

Élelmezési díj nem fizetetik.

Életkor az I. II. III. évfolyamba való belépéshez az életkort 14, 15, 16, és túl nem haladot: 17, 18, 19. év van megállapítva.

Ha a pályázó az előírt életkort egy éven belül meghaladja, úgy az iskola parancsnoksága a közös hadügyminiszteriumtól kéri ki a felvételre vonatkozó határozatot.

A megkivánt előképzettség bizonyítására az iskolai bizonyítványok és a felvételi vizsgálat szolgálnak.

Az iskolai bizonyítványnak igazolni kell, hogy a pályázó valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott real iskolának esetleg gymnasiumnak alább felsorolt osztályait legalábbis «elégzséges» eredménnyel végezte (Magántanulóknak igyekezniük kell, hogy valamely nyilvános iskolában leteendő vizsga által idejekorán érvényes iskolai bizonyítványhoz jussanak.

Az I. II. III. évfolyamba való felvételhez a középiskolai IV. V. VI. osztálynak elvégzése szükséges.

A latin vagy görög nyelvből nyert elégtelen osztályzat érvénytelen.

Az 1868-ki XXXVIII törvénycikkkel rendszerezített magyar polgári iskolák, továbbá a fiumei polgári iskola megfelelő osztályai és az Ooacai, ogulini, tessaki, ugradiskai és bródi horvát felsőbb népiskolák V. és VIII-ik osztályai a felvételnél a többi nyilvános középiskolák megfelelő osztályaival egyenlőknek tekintetnek.

Az I. évfolyamnál magasabb osztályba való felvétel csakis úgy történhetik meg, ha a pályázó az előírt előképzettségén kívül az alsóbb évfolyamokban tanított katonai tudományokból is megállja a felvételi vizsgát.

Az I. évfolyamba való felvételhez a következő tantárgyakból kell a vizsgát letenni.

Német nyelv, ábrázoló mértan, algebra, mértan, földrajz, történelem, természetrajz, természettan, vegytan és zedig a középiskolák tanrendjének megfelelőleg.

Azon pályázók, akik előképzettségüket igazolják ugyan, de a felvételi vizsga követelményeinek meg nem felelnek, hozzátartozóik beleegyezésével az egy évre terjedő I. előkészítő-tanfolyamba vétetnek fel, a melynek elvégzése után az I. évfolyamba osztatnak be.

Ily előkészítő tanfolyamok a Arasi és marleurgi hadapródiskoláknál vannak rendezve, de szükség esetén más hadapródiskoláknál is létesítetnek.

A szülőknak vagy hozzátartozóknak a felvételi kérvényben fel kell tüntetniük, hogy beleegyeznek-e a pályázónak az előkészítő tanfolyam-ba való — esetleges beosztásába vagy nem.

A minta szerint kiállítandó és

1. keresztlevéllel (születési bizonyítvány),

2. illetőségi bizonyítvánnyal,

3. valamely a hadsereg, illetve honvédség állományába tartozó katonaoorvos véleményével, (a látóképesség megvizsgálásához szükséges segédeszközökkel a katonai nevelő és képző intézeteken kívül elvannak még látva: A bécsi budapesti, prágai, gráci és lemergi tépáparancsnokságok, a helyőrségi és csapatkórházak, a kerületi hadkiegészítő parancsnokságok, ha azok székhelyén a fent említett egészségügyi intézetek valamelyike n incsen; továbbá a katonai állomásparancsnokságok és — Bochedi Cataro és bosznia-hercegovina kivételével — mindazon hely, községek, a melyekben egy önálló ezred vagy zászlóalparancsnokság van és kerületi hadkiegészítő parancsnokság vagy katonai kórház nincs.)

4. az 1898—99 tanévre szóló végbizonyítvánnyal és az 1899—900 tanévről szóló összes bizonyítványokkal, (ha a pályázónak javító-vizsgát kell tennie, úgy egy helyettesítő bizonyítvány is mellékiendő.)

5. azon esetben, ha a beoltás az orvosi véleményben igazolva nincs, a himlőoltási bizonyítvánnyal.

6. illetőségi helyének polgári vagy rendőri hatósága által kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal, (ha ez az iskolai bizonyítványban feltüntetve nincs, vagy ha a hadapródiskolába való belépés nem közvetlenül valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott iskolából való lépés után történne.)

felszerelt folyamosdíványt legkésőbb augusztus hó 15 ig kell a hadapród iskola parancsnokságánál benyújtani.

Később beérkezett vagy hiányosan felszerelt kérvények nem vétetnek figyelembe.

Az iskolai év megkezdése után pályázók nem vétetnek fel.

H I R E K.

* A Csokonai kör diszülése.

Egy másik újdonság lapunk e számában már megemlékezik a Csokonai kör nagy napjáról, a szombatról. Itt pedig közöljük azt a meghívót, melyet a kör a diszgyűlésre kibocsátott.

M e g h í v ó. A „Csokonai Kör” 1900. é. márczius hó 24-én, Szombaton d. u. 5 óraker a városháza nagytermében áldott emlékü, alapítványt tevő tagjának, Telegdy K. Lászlónak születési évfordulója alkalmából diszülést tart a következő sorrend szerint:

1. Elnöki megnyitó Géresi Kálmán I. alelnöktől.

2. Jelentés a Telegdy K. László alapítványából kitűzött 800 koronás vigjáték pályázatáról; előadó: dr. Gulyás István.

3. A pályadíj átadása a „Kis püspök” című nyertes vigjáték szerzőjének Lovassy Andornak.

E diszülésre a nemes alapító t. rokonait, a Csokonai Kör s a debreczeni szintársulat t. tagjait s általában városunk t. közönségét tisztelettel meghívja. Debreczen, 1900. márcz. 20. A Csokonai Kör elnöksége. A szombati színházi diszülődás után ünnepi lakoma az „Angol királynő”-ben étlap szerint.

* **Kiss Áron püspök és főrendiházi tag** gróf Dégenfeld József főispánnal egyetértőleg a tavaszi egyházkerületi közgyűlés idejét május 16-tól kezdődőleg tűzte ki. A közgyűlés előreláthatólag 4—5 napig fog tartani. Legfontosabb tárgyai a május hó 2-án ülésező egyh. ker. tanügyi bizottság és a 3-án ülésező debreczeni főiskolai igazgatótanács jelentései lesznek.

* **Személyi hírek.** Benedek Sándor közigazgatási bíró, dr. Benedek János testvérbátyja városunkban időzik. Lovassy Andor, a Kis püspök szerzője m a Debreczenbe érkezett, hogy darabjának próbáit személyesen vezesse.

* **Kövesdi kétezer koronás alapítványa.** A Csokonai kör tegnap tartott választmányi ülésén jelentette be Szilágyi Károly végrendeleti végrehajtó a Csokonai körnek, a melyet köszönettel vett tudomásul. Mivel azonban az örökhatyó örököse Kövesdy Imre kijelentette, hogy míg ő és utódjai élnek, Kövesdy János sarkertjét eme alapítvány daczára is ők gondozzák, a Csokonai kör választmánya úgy határozott, hogy addig a kétezer koronás alapítvány kamatait irodalmi czélokra fogja fordítani.

* **A német birodalom trónörököse városunkban.** A mióta a Vilmos huszár laktnyát felépítették s a 7-es huszárok törzsét Debreczenbe helyezték, érdekesebbnél érdekesebb látogatói vannak ennek a puritán jellemű magyar városnak. Igy Don Miguel braganzai herceg már ismételtén járt itt fiának, Ferencz József kir. hercegnek látogatására. Tegnap hagyta el városunkat Bülow, a német császár szárnysegéde, s most kilátás nyílik, hogy Frigyes Vilmos Németország trónörököse ki a 7. huszár-

ezredben hadnagyi rangot visel, még ez év folyamán meglátogatja az apja tulajdonát képező ezredet.

*** A második esküdtzéki tárgyalás.**

A debreczeni királyi törvényszék ma tartotta meg a második esküdtzéki tárgyalást az I. s z á m u t a n á c s t e r e m b e n. Kiss Gábor rablási bűnügye került tárgyalás alá. Kiss Gábor bősörményi földműves a múlt év őszén Varga Ferencz társát korcsmai mulatozás után éjnek idején leütötte és kirabolta. Vádolt vizsgálati fogházban van és marblás büntette miatt került az esküdtzék elé. A mai tárgyalás dr. Szeőke István, debreczeni bírói kat. kitűnő büntető jogásza vezette. A tanácsban részt vettek dr. Olah Miklós és Tatay Ferencz bírák. A vádhatóságot dr. Galánffy János kir. alügyész képviselte a védelmet pedig dr. Nyiri Ernő ügyvéd teljesítette. Lapunk zártkör a tárgyalás még folyik.

*** Köszönetnyilvánítás.**

Alulírott a „Függetlenségi kör” elnöksége nevében és megbízásából köszönetet mond J e n e i Miklós urnak, ki nagy becsü és értékes művel a Lexikonnal: valamint N a g y Sándor urnak, ki dr. Jókai Mór »Magyarhon fénykora« című egy kötetes művével gazdagította könyvtárunkat. Debreczen, 1900. márcz 22. Szendi Imre könyvtárnok.

*** Bankett a Kis püspök előadása után.**

A Csokonai körnek szombaton nagy napja lesz. A Tölegdy végrendelet értelmében ugyanis ekkor kell a pályázaton jutalmat nyert színmű szerzőjének nevét ünnepélyesen kihirdetni. Ez egy diszgyűlés keretében fog megtörténni, a melyre már minden előkészület meg van téve. Az előadás után az Angol királynő szállodában bankett lesz, melyen a Csokonai kör, a város, a debreczeni sajtó képviselői fognak részt venni. Ott lesz természetesen Lovassy Andor is. A karaszemélyzetet is meghívják ez alkalommal egy lakomára a végrendelet intenciójának értelmében.

*** Kossuth-gyászünnepély a debreczeni kollegiumban.** A debreczeni ev. ref. kollegium VII. osztálya bazafias növendékei Kossuth Lajos halála évfordulója alkalmából, — belső körükben meghatározó szép ünnepélyt rendeztek. Céljuk az volt, hogy önmaguk s a megjelenő ifjuság emlékeztetésében feljuttassák nagy hazánkfianak Kossuth Lajosnak feledhetetlen emlékét minthogy a programm oly tartalmas ének, felolvasási és szavalati darabokból áll összeállítva. Az ünnepély Kölcsey Himnuszának elénekléssel kezdődött, melyet az egybegyűlt ifjuság teljes karban énekelt; 2. Megnyitó beszéd, tartotta Erdély Károly; 3. Alkalmi költemény írta: dr. Benedek János, szavalta Halász Imre. 4. Emlékbeszéd, írta és felolvasta Erdélyi András. 5. Kossuth a népnél, írta és felolvasta Gulyás József, 6. Kossuth nótája, írta Gulyás József, szavalta, Varga Lajos. Gulyás József ezen költeményét oly sikerültnek tartjuk, hogy e helyen tágabb kör ismeretségébe juttatását érdemesnek tartjuk:

Most is ott van minden ajkon
Duna parton, Tisza parton
Napsugárban, csillag fényben
Dalolják, mint egykor régen;
Ha a cigány busan húzza
Belesajdul a szív ujra
Könyrryel lesz a szem is teli,
«Ha még egyszer azt izeni.»

Nem olyan ez, mint más nóta
Isten a megmondhatója
A mi érzés, a mi bánat
Mindet, mindet kifejezi:
«Ha még egyszer azt izeni.»
Valaha a szívből támadt,
A mitől a magyar lélek
Keszervében tüzessé lett,

Daloláskor minden szemben
Le van írva a legszebben,
Hogy ez a nép mint rohana
Dialektó-dialakra;
Mint törné az ellent össze,
Küzdelembe, harczy tűzbe,
Ha beszédét újra zengné,
«Ha még egyszer azt izenné!»

VII. Kossuth nóták; énekelte az egybegyűlt ifjuság s ezekkel ajkukon távoztak a lelkes ifjak... így záródott az ünnepély. Az ünnepélyen a VII. osztály növendékei hiány nélkül s más érdeklődő osztályok igen számos tagjai vettek részt. (L. A.)

*** Párbajozó huszártszék.** Nyiregyháza, mint lapunknak írják Pechy Sándor honvédhussár főhadnagy és Lux Ödön kaptány kardparbajt vívtak. Lux öt vágást kapott. Az ok ismeretlen.

*** Bankett Dobieczyki tisztelőre.** — Dobieczyki Sándor üzletvezető tisztelőre neve napja alkalmából a Bika szálloda disztermébe tegnap este kedélyes lakoma volt, melyen közéletünk kiváló alakjai is megjelentek. — A lakomán számos pohárköszöntőben éltették a kiváló férfit aki társadalmi életünk egyik legtevékenyebb alakja.

*** Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudjuk a felejtethetlen jó nőnek, páratlan jó anyának, nagyanyának anyósának, testvérnek, sógornének és áldott emlékü jó rokonnak nehai polgár PATAKY SÁNDORNÉ szül. Tóth Julianna asszonynak, folyó hó 22-én reggei 7 órakor, életének 66-ik, boldog házasságának 44-ik évében, szívszélhűdés következtében történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei folyó hó 24-én d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a Bethlen-utca 50-ik számú házuktól a Nagytemplomban tartandó gyászmunka után a Hatvan-utcai temetőbe örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre rokonságunkat, barátainkat s jó ösmerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1900. márczius 22. Banatos férje: Polgár Pataky Sándor. Gyermekai: Sándor nejevel Busi Erzsikével; Julianna férjével polgár Szendrey Sándorral és gyermekivel; Eszter férjével polgár Tóth Lajossal és gyermekeivel; Zsuzsanna férjével polgár Valkó Gyulával. Testvérei: özv. polgár Szilágyi Sándorné gyermekeivel; özv. polgár Lengyel Istvánné: özv. polgár Kovács I-vánné gyermekeivel. Sógora: Polgár Pataky Mihály gyermekeivel, valamint számos rokon nevében is. Beker lengjen drága porai felett! A temetést Gebauer K. temetkezési intézete rendezi.

*** Az ügyvédi kamara állandó biz.** a f. Márczius hó 24-én délután 5 órakor, valamint a következő Szerda és Szombat napokon a bünyádi perrendtartás ismertetése tárgyában értekező ülést tart, az ügyvédi kamara tanács termében. E legközelebbi üléseken az előadói tisztet Dr. Varga Lajos ügyvéd fogja teljesíteni. — Felhívjuk erre az érdeklődő ügyvédi kar figyelmét.

*** Felülfizetések.** — A »Petőfi dalkör« márczius 15-én tartott ünnepélye alkalmával a következő felülfizetések történtek a zászló alap javára: Komóssy Arthur 5 korona, Dr. Sz. Nagy Kálmán Baiint Jánosné 4—4 korona, ifj. Pető György, Dr. Kola János, Dr. Kéry István (Bpest). 3—3 korona. Olah Károly tanácsnok, Szabó Kálmán v. aljegyző, Ember Lajos, Békési András, özv. Kübecker Dávidné, Bródy Henrik, Pospisch Géza, Frölich Venczelné, Kis Miklósné, özv. Tóth Ferenczné, Biczó Gyula, Latinka János, Bartha Gábor. id. Király Ferencz, Koroknai Lajos, Tolnay Lajos, Kantor István, Olah N., Dr. Tüdős János és Dr. Varga Lajos 2—2 korona, özv. Bodó Sámuelné, Bacsai Andrásné, Lenkei A.-né, Kövi Györgyné, Szabó Pal, Gramantik Ferenc, Pető Ferencz, Szatmári Ferencz, Madácsi János és N. N. 1—1 korona, Debreczeni Lajos 20 fillér és Heykál Ede 10 kor, összesen 82 kor. 20 fill. Ezen összeg az eddigi zászló alap 1140 kor. 32 fillérhez csatolva, a

dalkör zászlóalapja ezidőszert 1224 korona 52 fillért képez. Fogadják a t. felülfizetők a dalkör nevében halás köszönetemet.
Debreczen, 1900 márcz. 20.

Nagy Ferencz
penztárnok.

*** Honvédőrmesterek bálja.** A helyben állomásozó 3-ik honvédgyalagezred törzsőrmesterei és őrmesterei e hó 31-én a Margit-fürdő disztermében zártkörű táncvigalmat rendeznek. A derék hadfiak serényen működnek, hogy a mulatságot kedvéssé s a megjelenőkre feledhetetlenné tegyék. Mint az előző években, úgy most is kitesznek magukért a mi honvédek. A meghívók szétküldését már eszközölték s egyben a város notabilitásainál is személyesen tisztelegtek. Jegyek a táncestélyen a penztárnál válthatók.

*** Agyonrugta a káplárja.** Szatmárról írja tudósítók, hogy a minap egy hat tagból álló katonai őrző Pettyen községbe ment. A legények visszajövetkor bepálinkáztak s Andreaka Ábrahám annyira leitta magát, hogy a földön ferengett. A tizedes akkép buzdította a fölkelesre, hogy bakkancsával fejbe rugdosta s a szerencsétlen baka agrázkodást kapván, meghalt. A hadbírószág megindította a tizedes ellen a vizsgálatot.

*** Szemüvegek orvosi rendeletré.**

M u r a k ö z y László a »Naphoz« címzett gyógyszerár tulajdonosa, mint a hozzáak beküldött hirdetőlapról értesülünk, s z e m ü v e g r a k t a r t rendezett be, melyből orvosi rendelvényre rosszul látók számára a pontosan megfelelő szemüveget szolgáltatja ki. Ismerve azt a kétségtelenül bizonyos tudományosan megállapított tény, hogy a hibás fénytörésű (rosztátású) szem csak orvosi vizsgálat után megállapított erősségű szemüveg képes javítani, más féle pedig csak ronthatja: örömmel hozzuk ezt a nagy közönség tudomására, mert tudjuk, hogy nevezett gyógyszerész jó hírre és gyógyszerész esküje biztosítékul szolgál arra nézve, hogy az általa kiszolgált szemüvegek mindig kifogástalan minőségűek lesznek s szigorúan megfognak fel lni a szem egészségi kívánalmainak.

*** Ev. ref. egyháztalálkozó figyelmébe.**

Az ev. ref. egyház presbiteriuma tudomására juttatja az ev. ref. egyház tagjainak, hogy az egyházi adó és közalapi illeték a folyó évre ki van vetve s az adókövetési munkalat az egyházi számvévi hivatalában van közszemlélre kitéve, bol az a hivatalos órák alatt ez evi ápril hó 1 napjától 8-ik napjának délután 5 óráig bármikor megtekinthető. Ennek az adókövetési munkalatnak megtekintésére tehát azzal hívja fel az ev. ref. egyház tagjait, hogy a ki az adókövetést helytelennek találja vagy bármilyen okból helyesbítésre, vagy elengedésre vél jogot formálni: ez iránt az egyháztörvény 251 §-a értelmében a fentebb jelzett idő alatt az egyházi számvévnél egyháztér 17 sz. - hivatalos órák alatt akár szóval, akár írásban megteheti felszólalást, mert későbbi felszólalásának hely nem adhatóik, Debreczen 1900 évi márczius hó 11-én tartó presbiteri gyűlésből. Az egyháztanács.

*** Nagyt hallás.** Egy gazdag hölgy, a ki a nagyot hallás és fülzugástól O. Nicholson művészi füllobja által meggyógyult, annak — illetve intézetének — 20.000 márkát ajándékozott, hogy ezen pénzből olyan süketek és nagyot hallók, a kiknek nem engedik anyagi viszonyaik, hogy a füllobot beszerezhessék, ingyen láttassanak el. Levelek címzendők: «Insitut E. W. Nicholson «Longcat» Gunnersburg, London, W. England.»

*** Zeneestély.** Ma este a Corsó kávéházban Veres Tóni zenekara által zeneestély tartatik.

*** Magyar lovak az Océánon.** A szabadkai gazdaktól vásárolt lovak messze kerültek hazajutók. Fiuméba tegnap távirat érkezett Venuti ottani hajóügynökhöz, tudtval adván, hogy a Mount-Libanon nevű angol gőzös, mely 500 magyar lóval február közepén hagyta el fiumét, e hó elején szerencsésen meger-

keze't Las-Palmas kikötőbe, a kanári sziget-csoport legfestőbb pontjára. Az utazás alatt a Mount Libanon borzasztó viharokat állt ki; ennek a daczára mindössze csak négy ló dög-lött meg, a melyek a hosszú állásban meg is pókossá váltak. Az utazás legkellemetlenebb része ezután következik. Az egyenlítő forró égő levegője bizonynyal káros hatással lesz a szegény lovakra, melyek hering módjára vannak összeszűfölvé a mély hajó fenekén. A személyzet és a Magyarországból utrakelt istállófelügyelők egészségi állapota eddig kieégítő.

Színház.

Ninon.

Tegnap este Sztrojanovics Jenő minden ízében kiváló alkotását mutatta be opera személyzetünk harmadszor. Sajnos közönség nagyon kevés számmal volt, a mi minden esetre megrovandó bűn.

Az előadás különben elég precíz volt. A főszereplők, Bödi Ella, Karacs Imre, Környey Bela pompásan énekeltek. A zenekar Donáth vezetése alatt pompásan működött.

A kis püspök. Lovassy Andor pályanyertes vígjátékának szombati preme jere nagyban készül a szintársulat. A darabnak mint értesülünk óriási sikere lesz. A szereplő színészek legalább is el vannak ragadtatva. Dicsérik a darab üde, magyaros szellemét, egészséges humorát, pompás gondolatait. A szerzőre tehát, ki a premieren itt lesz, ünnepe tetés vár. A d szközgyűlés ügyében különben a Csokonai Kör már megtett mindent s így bizonyos, hogy márczius 24 én szép irodalmi ünnepe lesz Debreczen városának.

Színházi műsor.

Csütörtökön, bérlet «B», Proletárok. Irta Csiky Gergely.

Pénteken, bérlet «C» Sulamith. Zsidó dalmű 5 képben.

Szombaton, bérlet «A» ujdonságul először: Kis püspök. A Tegnap pályázaton 800 koronával jutalmazott eredeti vígjáték. Irta: Lovassy Sándor.

Vasárnap delután félhelyárral: A Gésák, vagy Egy japán teaház története. Énekes vígjáték.

Este: bérletszűnetben másodsor: Kis püspök.

Lakodalmi szokások folytatása más tollal, más forrásból.

Régen volt igaz se volt! Ugy rémlik előttem, hogy 3 évvel ezelőtt — sajnos — nem boldog gyermekkoromban. Délbaranya men.én, Baksay Sándor keresztapám Ormán-ságán, a hamisítatlan tiszta magyarság, és buzgó káivinstaság hazájában tanuja és resze-se voltam több igazi magyaros lakodalomnak s úgy rémlik, ennek edesbus emlékét fakasztja fel szívemben, elmémben a «D e b r e c z e n i U j s á g» szombati tárcza cikke. Istenem mily más érezelemre kelt e tárcza cikkk, mint ama sok, igen sok — érzetlen ficsur nyegle irka-írka, melynek minden betűjén megérzik a korcsma frajla uadorító büze, a kávéház utálatos füstje s a korán megaggott ifjú világ megvetése, kimerültsége.

Mily jól eső érzés tölti el egész valómat s halával adózom sorsomnak, hogy e tárcza-cikk elolvasására «időt engedett»! Ha ifjú volnék, még elhinném, hogy boldog vazyok.

Dehogy vagyok, dehogy leszök! Ujból kell gyurni előbb e világot, vagy engemet, s egyikőnknek be kell előbb látni, hogy kenyeres pajtásom Simon Pista — ma született 12-ik elő gyermekével minden városatyasága mellett is nem érdemelhet korpótléket velemmel együtt mert más kalappal köszön, mint p. o. Kálmár Náci!

Nóde én lakziról akarok emlékezni s hova bogarászok!

De hisz még ebből is lehet lakziti! Ha Gondy ur pennájával rendelkez-ném, azonnal egy rimmel el ki-s befedezném!

Denique — gyermekkoromban Ókozán, Kakics, Bagdása, Zaláta vidékén több paraszt lakodalomban vettem részt. Az az idő még boldog volt, mert a föld népe büszke volt ra, hogy «paraszt» nak titulázták.

Magyar paraszt volt kívülről, belülről a «paraszt» szó nemes értelmezése szerint. — Paraszt — szántanilag annyi mint egyszerű, egyszerű és pedig tiszta hóféhérszínű.

Az Ormán-ságról sehol se olvastam a közigsgérgi kódeksztól kezdve egész balmaz újvárosi Szabó Kálmán megtehenitelenített koszorus irónkig. Magam akartam gyenge pen-nám hegyére venni, de kiboldogult piócza-falv, kutyatejfügye őjt h ő i Gyertyanffy Isván főszerkesztő ur buzgó buzdiása kiölte belőlem a h é v e t (Tetszik érteni?) S most 30 év mulva hogy visszakerültem látogatóba, a mult nyaron — jaj nekem istenem! Nem találtam meg az Ormán-ságot, nem találtam meg a szívem szerette magyar parasztnepet. Megtaláltam az új «polgárlársakat» az elégedetlen, zúgolódó, a politikával megméte-lyezett földmivelő «urakat».

De hát előbb tán a szépről, a jóról szólnánk! Szólnánk bizony, ha annyi volna a penna, a mennyi a gondolat egy egész Sándor éjjel után. A gyerekhad meg itt sivit az asszony amott duruzsol, valami korpótlékfélé emleget, hogy az Isten áldja meg.

Diktum, faktum, a mi korunkban az esküvő napján reggel az esküvő után megkezdődött a n e m e s lakzi a menyasszonyék portajan. A menyasszony részéről rendesen a lelkész, a vőlegény részéről a rektor volt a fő funerátor, avagy fő izé.

Delután elősorakozott az országszerte híres, szépen felkendőzött, felsallangozott lakodalmi fogatok sokasága s a férfi népség tiszta, józan fővel, becsületudással beállított a menyasszony apjának hajlékába, ahol is tiszteletes uram a tisztes öregekkel körül ülök vala a paraszt kendővel betakart iks lábu asztal melyen szent ereklye ként kinyitva vala a szent biblia.

Minden férfi pedig meg kérdezteket vala, hogy mit mond Pál apostol a x x beliek-hez írott első levele 99-ik versében? stb.

Mikoron pedig a feltett kérdésre Kónya Gergely uram teljes precízitá-sal megfelele vala, felékesítették a menyasszony által egy csillogó bokrétaival.

És jaj vala annak s jobb lett volna annak nem születnie, a ki a feltett kérdésre felelni nem tudta.

Jól emlékszem pedig arra, hogy nagytiszteletű Biczó Gusztáv lelkipásztor uram én tőlen ezt kérdezé vala: »fiam! ki és hol mondja azt: N e l e g y f e l e t t é b b igaz?»

Én pedig akkoron is, mint ha korpótlék-talao lettem volna, elsontyorodva felelém, ühühühü, ne izéljenek én velem!

Minek következtében kikölkölitattam vala. Odahaza pedig édes jó apám és anyám a szegénynek miatta jól elnaspagolának vala.

Vagy 30—40 bibliai tbézis komoly fel-tétele és megfejtése után a menyasszony sub-latja és minden neműje felpakoltatván, 30—40 szekér vendég vigének szó és zene mellett átszállott vala a vőlegény hajlékába.

Mikor pedig oda megérkezének, a meny-asszonynak sőt és kenyeret tevének kebelébe, hogy ebben szükségét soha ne szenvedjenek, mielőtt pedig új lakásának szentélyébe letelepedne, feltekintve a szabad konyha tüzkéményébe, hogy magzatjai majdan korom fekete szemmel dicsérjek az Urat.

Igy vala és nem különben. Tanubizony-ságul hívom erre nagytiszteletű Baksei Sándor ma is élő lelkipásztor urat, aki hajdan ott élt s azt a népet szive szerint szerette.

S hova tünt e szentkor? Ki? mi? ennek az oka.

Hm! Sándor napja után József napja lévén, én ezt meg nem magyarázandom. hanem ha sutba dobom első bukásom okozóját a biblia helyet: » N e l e g y f e l e t t é b b i g a z! »

Nro 1. Oka az iskola.
Nro 2. Oka a parokbia. (Nagy egyház i adó).

Nro 3. Oka a politika, a választási er-kölcstelenségek, a gyakori sikkasztások, csalások, mik miatt a paraszt minden urban zsványt lát.

Boldogidőknek boldog emlékezete! Lcsz-e még a nép valaha csak olyan boldog is és olyan tiszta erkölcsű?

Soha többé. A megingott bizalom soha sem tér vissza a nép szívébe. Papját, taní-óját ritkán szereti, mert közvetlenül maga fi-zeti. A hivatalnokok iránt végtelen elkeseredett, mert — tisztelet a kivételnek — nagyon so-kan durvan bannak vele s e mellett zsarol-ják szipolyozzák. Így aztán eltűnnek a régi emberekkel a régi, jó szokások; újak, rombo-lók jelennek meg s intézményeink közt — sajnos — a szent biblia kiszorul, hogy helyet adjon a sátán biblijának.

Debreczen, 1900. marc. 19.

Szentjóbý Kálmán,
tanító.

IRODALOM.

Kalauz - ingyen. Az év egyik legérde-kesebb eseménye a párisi világhíallítás lesz. Aki oda készül, annak feltétlenül szüksége van megbízható kalauzra, amely vezesse utba igazítsa. Ilyen kalauz készül most a Magyar Hirlap szerkesztőségében. Mindenre kiterjedő mű ez, amely a Párisba utazóknak nélkülöz-hetetlen. Kitűnő térkép is van benne. De az az itthon maradók számára is sok élvezetet biztosít. A Magyar Hirlap minden előfizetőjé-nek teljesen ingyen küldi meg a kalauzt, melyet a párisi világhíallítás emlékeképen is érdemes megőrizni. De nemcsak így kalauzol a Magyar Hirlap. Kalauz maga maga is minden irányban. Legjobb, lohivebb kalauza a nagy magyar közönségnek. A Magyar Hirlap-nak (szerkesztő: Fenyő Sándor) senkivel szemben nincs lekötöttsége. Sem pártot sem egyes embert, sem klikket nem szolgál. Füg-getlen és szabad. Egyetlen urat ösmer: a közérdeket. Ebben is tanoríthatlan, mint minden más elveiben. Aztán folytatja kalauz-tisztét gazdag rovataiban. nagyszerű hirszol-galataiban, mely különösen a vidékre terjed ki és távirataiban. Irodalmi és művészeti kérdésekben fáradhatatlan kalauza a Magyar Hirlap a nagy közönségnek. Éppugy mint köz-gazdasági dolgokban és közérdeki kérdésekben. A Magyar Hirlap a párisi kalauzon ki-vül is különös kedvezményeket ad előfizetői-nek. Az új előfizetők díjtalanul kapják meg a Magyar Hirlapban most folyó felette érdekes regényének eddig megjelent közleményeit (könyvalakban). Az Otthon című szépirodal-íllusztrált folyóiratot a Magyar Hirlappal egy-ütt évnegyedre nyolcz koronáért kapják az előfizetők. Feláron, negyedévenként egy ko-ronáért és ötven fillérért jutnak egyzersmind a remek Francia Divatlaphoz. A képes gyer-meklaphoz pedig negyedévenként egy koroná-ért. A Magyar Hirlap előfizetési ár egy ne-gyed évre csak 7 korona, egy hóra pedig 2 korona, és 40 filler. A kiadóhivatal Budape-ten van az V. ker. Honvéd-utca a 4. sz. alatt. Az előfizetési összeg legcélszerűbben posta-utalványon küldhető, ugyanarra feljegyezhető hogy a fentebb említett kedvezmények közül melyekre tart igényt az új előfizető.

CSARNOK.

Mimi naplójából.

189 . . . június 18,

Clapier-Leveque hajnalban keresett, ahogy a szobalányomtól hallom.

Összeszorított ököllel, kéjesen aludtam; azt álmodtam, hogy Cocolati gróf a verseny-téren atólt s a fülembé szerelmes szavakat suttogott. Érthető tehát, hogy örül-em, mikor egy kövér fej az ágyam függőnye közt meg-jelent.

Mimi, a szobalányom jelentette, hogy a gróf keresett.

Clapier-Leveque grófról csak azt tudtam, hogy Rocoletti grófnak jó barátja. Nem igen tudtam tehát, hogy mit akar.

Mikor azonban az álmod kidörzsültem szememből, eszembe jutott, hogy Rocoletti-vel tegnap nagy beszélgetésem volt. Nagyon esengett a szerelemért, amint én csak feltételek alatt akartam elfogadni. Első feltételül azt tűztem ki, hogy amerikai párbajt vív érettem. Természetesen belement.

Ha lesz valami komoly baja, öngyilkosságot lesz kénytelen elkövetni — mert kikötöttem, hogy a párbaj halálra menjen — meg szabadulok tőle. Ha nem, még mindig marad két föltétel, melyekkel valahogy csak eltehetem ab alól. Nyugodt voltam tehát.

Clapier Leveque gróf lépett most be.

Beengedem, hisz már megszoktam, hogy urakat az ágyban fogadjak.

— Kedves nagysád, kegyed nem is képzeli, mért jöttem ide.

— Valóban uram, sejtetem sincs róla.

— De legalább azt, hogy ki vagyok, sejti?

— Hisz beküldötte a névjegyet, olvasni pedig csak tudok.

— Csak ennyit tud rólam?

— Várjon csak, úgy hallottam, mintha Rocoletti grófnak ön barátja volna.

— Valóban az vagyok és...

— Talán valamit üzen nekem a gróf?

— Igen, azt, hogy várja a másik feltételeit.

— Hogyan, az elsőt már megállta? Meg volt a párbaj?

— Meg bizony.

— S nos mi történt? Ki a nyertes?

— Ő.

— Ugy! s ki az a szerencsétlen, a ki most meg fog halni. Mert remélem, hogy komolyan vette a kikötésemet s az alatt a feltétel alatt vívott meg.

— Persze, az ádozatnak már csak órái vannak.

— Ne mondja. Persze, persze. S ki az a szerencsétlen? Mar sajnálni kezdek. Nem ismerem talán en?

— Most már ismeri.

— Hogyan, most már?

— Igen, most már, mivel néhány perczel ezelőtt bemutatkozott.

— Ne mondja, csak nem...

— De igen, én vagyok, kedves nagysád, a ki a kegyed személyének aldozata leszek. Elmondom, hogy történt a dolog.

Tegnap a klubban találkoztam Rocoletti-vel. Mellém ült s a versenyekről beszélünk. Ő azt mondta, hogy Mercedes jön be a nizzai díjban elsőnek, én nevetve jelentettem ki, hogy azt az elaggott gebét csak a közderűsítés miatt vettek fel a mezőnybe. Ő erre nekem jön, kijelenti, hogy nem értek a lovakhoz. Ön tudja kedves nagysám, hogy ez nekem meglehetősen kényes oldalom.

— Persze, hisz maga híres sportmann!

— No hát. Én azonban túrtörtetem magam. Csak azt feleltem neki mégis, hogy ő eddig összes sport díjait tőlem nyerte s így egyáltalában nem illik, hogy a tojás leczkésesse a tyukot.

Olyan gorombaság volt erre a válasz, hogy én egészen elképedtem. Egyáltalában a egész beszélgetés azt a benyomást gyakorolta reám, hogy Rocoletti szándékosan akarja a társalgást a tetlegességig vezetni. Ez azután elég ok volt nekem ahhoz, hogy ne őt engedjem kezdeni s így az előbb jelzett goromba felelet után pofonütöttem őt.

— Hallatlan.

— Persze a klubban nagy feltűnést keltett. Régóta, két egész hete nem csattant el pofon a klubunkban.

— Ez igazán sok.

— Természetesen, párbajra vezetett a dolog. Rocoletti választhatta a fegyver, ez esetben inkább a párbaj nemét — s ő amerikai párbajt ajánlott. Én elfogadtam és a fekete golyót buztam.

— Szegény ember.

— Igaz, szegény ember volnék, ha még nem volna egy reményem.

— S az?

— Hogy kegyed megment.

— Én, de higgye el, miattam, bátran élve maradhat. Én még két feltételt szabhatok Rocoletti-re, ez-k majd csak kiségitenek a csávabó!

— Nem úgy van az. A klub komolyan veszi az ügyet s kizárna, hanem ténnek eleget kötelezettségeimnek. Egy feltétellel azonban hajlandó a föbelővést elengedni s ez az hogy még a terminus lejártáig megnyerem az ön szerelmét.

— Az ön szerelmemet?

— Igen, most látja, hogy csakis kegyed, menthet meg.

Itt felbeszakítottam a párbeszéd közlését s kijelentetem, hogy több, mint tíz perczig gondolkodtam. Végre aztán így szóltam:

— Jó, megmentem, ha ön is megment Rocoletti-től.

Clapier-Leveque gróf kérdőleg nézett reám.

— Nos igen. Ön megmenthet Rocoletti gróftól, ha megszöktet Párisból. Képzelteti, hogy ebben az esetben az őnt megmenthető feltételeknek is alkalmam lesz eleget tenni.

Clapier-Leveque most már nem nézett tétovázva.

Felállott, kivette az óráját s így szólt:

— Helyes, megszöktetem. De lássa, az en feltételem kielégítésére már csak fél óra van...

Nizza, június 19.

Francois Clapodet.

KÖZGAZDASÁG.

A párisi kiállítás.

A párisi nemzetközi kiállítás magyar osztályainak kiállítói kereskedelmi képviselői a kiállítók üzleti érdekeinek gondozására, a magyar keresk. részv. társaságra (Bpest, váci körút) bizott.

F társaság a kiállítás tartamára Párisban a magyar kiállítási kormánybiztosság felügyelete alatt és annak kebelében egy kirendeltséggel fog birni, melynek feladata a kiállítók

kereskedelmi és üzleti érdekeinek gondozása és díjmentes felvilágosítások adása és üzleti kötések stb. előmozdítása.

A tényleges üzletkötések és eladások után a társaság mersékelt jutalékot számít, melylyel minden tevékenysége kielégítést nyer.

A kereskedelmi kirendeltség főnöke Szalay Jenő, ki f. e. ápril. hó 1-ig Budapesten (m. kir. kereskedelmi Muzeum üzletvezetőségénél, váci körút 32) d. e. 9—10 és d. u. 5—6-ig felvilágosításokkal szolgál és napközti a helybeli kiállítókat személyesen is felkeresi.

Behozatal és kivitel közt kedvezőtlen a viszony. Az osztrák-magyar vámterület behozatala február hónapban 136.1 millió korona volt, vagyis 10.3 millió al több, mint a múlt év február havában. A kivitel ugyanabban a hónapban 129.9 millió koronát tett, vagyis 3.6 millióval kevesebbet, mint a múlt év megfelelő hónapjában. Az 1900. február havi kereskedelmi mérleg tehát 6.2 milliónyi passzívummal zárul, holott a múlt évben 7.7 milliónyi aktívummal zárult. A január-február havi behozatal 276.3 millió koronára vagyis 20.6 millióval többre, a kivitel pedig 261 millió koronára vagyis 0.3 millió koronával kevesebbre rugott, mint a múlt év első két hónapjában. Az első két hónap kereskedelmi mérlege tehát az idén 15.3 milliónyi passzívummal, tavaly ellenben 5.6 milliónyi aktívummal zárult.

Gulochowszki gróf külügyminiszter átírásban értesítette a magyar kormányt, hogy a török kormáne a nagykövetek felszólalása következtében elállott attól a szándektól, hogy a beviteli vámosat fölemelje. E tárgyban a porta késznek nyilatkozott tárgyalásokba bocsátkozni, melyek legközelebb meg is indulnak.

Székelyi Géza

Egy jó családból való fiu
tanulónak felvétetik
Payer Géza fűszerkeres-
kedésében **H.-Nánáson.**

Meghívás

az „István“ gőzmalom társulatnak

1900. évi márczius hó 25-én, d. e. 10 órakor

Debreczenben, a Kereskedő társulat épületének dísztermében tartandó

évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

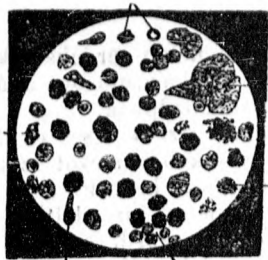
1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg az 1899. évről, az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helyben hagyása, a felmentvény megadása és az 1899. évi tiszta nyereség feletti intézkedés.
4. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utjánai beöltése.

Debreczen, 1900. márczius hó 7-én.

Felhívtnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket — az alapszabály 27. cikke értelmében — f. e. márczius 23. és 24-én d. e. 10—12 óráig, d. u. 2-től 4 óráig a Kereskedő társulat titkári irodájában átvenni sziveskedjenek. A mérleg és veszteség nyereség rovás márcz. 17 től kezdve a társulat irodájában megtekinthető.

Az igazgatóság.

Piros vértestecskék.

Zsiradékos Detrikus.

Szájepithelus.

Alveolarepithelus.

Bronchialepithelus. Leucoocythák.

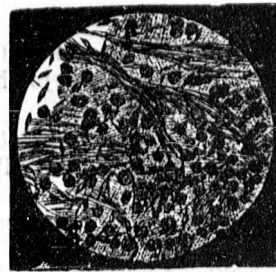
Avult Bronchitis Sputuma, pathognostikus állomány nélkül.

Avult Bronchitisben szenvedő sputumának mikroszkopikus képe.

Tubercul. bacillusok.

Egy tuberculosis sputumának mikroszkopikus képe.

Lyden-féle Asthma kristallok.

Asthma bronchialeben szenvedő sputumának mikroszkopikus képe.

Mindannak dacára, hogy a Weidhaas Pál-féle gyógymódszernek — ki azt saját testén kipróbálta — terjesztési ügyében már sokféle alkalom lön igénybe véve — az mégis, mint az egyes levelekből kitűnik, nem elegendően ismeretes. Az

ASTHMÁBAN

Bronchialkatarrhus-,
tüdővérzés,

tüdőbaj,
gyomorhajban

szenvedők ezrei közül, kik ezen módszer után **állandó segítséget**, nem csupán ideiglenes enyhítést találtak, sokan voltak, kik ama gyógymódszert csak nagy csalatkozás után alkalmazták és már minden remény nélkül gyógyulásukra, a kívánt eredményt azonban mégis elérték.

Bebizonyítható tény az, hogy a leg- és legtöbb esetben, ama fölötté örvedetes eredmények — melyek a Weidhaas-féle gyógymódszer által el lettek érve, emez csak akkor lön igénybe véve, mikor már minden más kipróbáltatott és hasztalannak bizonyult. Ehhez járul még ama körülmény, hogy ez betegekre illik, kiknek gyomra a megelőző orvoslás által gyöngített minék következtében a beteg ellenálló-képessége és életereje csökkentett. Epen ezen betegek illetőleg azok, kik későbbben meggyógyultak, — fejezik ki leveleikben sajnálatukat a fölött, hogy a Weidhaas-féle gyógymódszert már előbb nem ismerték és kívánják, hogy a számos bajtárst terjedelmes ismertetés után e módszer üdvös eredményeire jökorán figyelmeztessék.

Hisz magától értetődik, hogy ilyféle baj annál könnyebben írható, mennél előbb neki megyünk az irtásnak komolysággal és alaposággal.

Szűkkeblőség tehát, ha a Weidhaas-féle gyógymódszer után elért gyógyítás hirdetését kérdéssé tekintik. Megtudhatják-e a világ betegeti más módon, hogy bajuk elhárítása minden ellenkező vélemény dacára mégis lehetséges? Mennyit ér egy remény nélküli szenvedőnek egy ilyen utba igazítás a valószínű megmentéshez! Csak az, ki már maga beteg és kétségbeesett volt — tudja azt becsúlni. Ostobaság

E helyen még arra utaltassék, hogy nem mindég ugyanazon gyogyeredmények tétetnek közhírré. hanem hogy hirdetésem mindenkor az általam rendelt orvoslás rendkívüli hatásának újabb bizonyítékait terjesztik elő. Még azt is szeretném hangsúlyozni, hogy teljes lehetetlen volna, a gyogyeredmények összeségét közzétenni oly nagy számu.

3855. Gleichenberg, fürdő Villa-utca.

Ime két éve, hogy bizalommal Önhöz fordultam és mondhatom — hála Istennek — nem csalatkoztam. Ha ezt közzé akarja tenni, akkor nagyon szivesen adok felhatalmazást hozzá. Ha még emlékszik, akkorában Szabadkán, Magyarországon laktam, **vért hánytam** és állandó szívzorulásom volt ha lélegzetet vettem. Gyógymódszere mindezt rendbe hozta nálam. Azóta mindenkit, ki hozzám hasonlóan panaszkodott, Kegyedhez utaltam, az elmúlt évben is irtam egy más nevében. Két évvel ezelőtt sem járn, sem kocszini nem tudtam, hordszékhez kellett folyamodnom. Ma órák hossziglan tudok gyalogolni háborítlanul aluszom át az egész éjszakát stb. Akkorában közel voltam a kétségbe-eseshez és ma vidáman nézek a jövő szemébe. Ma azonban egy leány ügyében, mely stb. stb. Kiváló halamat újból ismételve maradok örökké hálás Mari Kr.-né.

3856. Mugran-körítz (Cseherdó)-ből írta I. K. ur:

31 éves vagyok. Teljes 3 év óta szenvedek erős **mellhajban** mely évről-évre gonosszabbá lesz. Télen naponta áll be a roham. A roham előtt aggodalom vesz rajtam erőt, minden csekélység miatt félelem és rettegés száll reám. Szívem erősen remeg, és a gyengeség miatt sem beszélni, sem mozogni nem tudok. Ugyszintén erős fejfájásban szenvedek, miáltal emlékező tehetségem nagyon gyenge. Erős nyomás mindkét halántékon és homlokomon közel hoz gyakran a kétségbeeséshez. Ezen izgatottság nap-nap után és mindég hevesebben áll be, úgy, hogy lankadságból már csak alig tudok járn. Az orvosok **ideggyengeség**-nek tartják, de minden kísérletük dacára nem tudnak a baj alól megszabadítani. Még meg kell jegyezmem, hogy nem épen ritkán szédülési rohamok állanak be. Köhögésem száraz, a nyál kevés, gyomorom gyenge, lábaim hidegek. Minthogy már sok hálalevelet melyet Önhöz intéztek olvastam volt, én is helyezem Önbe bizalmamat és kérem tanácsában engemet is részesíteni. Tisztelettel I. K.

Ez az ember már sokat megkísérelt. Az orvosok közül legtöbbben idegbetegségnek, ideggyengeségnek tartották, míg végre egy orvos, már öreg ember, azt mondotta neki: Az Ön baja asthmikus. De segíteni rajta ő sem tudott. A baj igaz, makacs volt és a betegget kezdethen, mikor a javulás még nem állott be, gyakran kellett figyelmeztetni, hogy a rendeletekhez tartsa magát. De végre mégis javultak a jelentések. A beteg haladó javulást jelentett és a napokban azt írja:

„Tisztelt Ur! A tapasztalat és az eredményről meggyőződve szükségesnek tartom Önnek jelenleg konstatálni, hogy rendelvényeinek engedelmeskedve, hosszú és makacs bajomból, teljes meglepedésemre kigyógyultam, miután annak idején már több orvos tudor tanácsát is hasztalanul kerestem. A mire 3 év alatt egy orvos sem, a tulságos gyógyszer dacára, képes volt, azt kevés rendelvényei tudták létrehozni. Nem is találok a kelő szót, hogy kellően megköszönjem. Ha esetleg jelen soraimat a szenvedők érdekében közzé tenni méltóztatik, én arra nagyon szivesen felhatalmazom. Alázatos szolgálja I. K. Eisengrub-Körítz (Csehország).

3844. Özvegy M.-né Hartlebsdorf, Post Deutmannsdorf, Schlesien, következőt írta:

Miután gyogyódszerének eredményeiről az újságban olvastam, bizalomteljesen én is fordulok Önhöz. Évek óta, **tüdőbaj** vagyok. Tüdőgyulladásom már háromszor volt, aközben idegláz is és mindenkor azt állították, hogy: **idült szív- és tüdőbaj**; már egy évnél több idő óta a házból kilépni avagy csak a legesekélyebb munka elvégzésére képtelen vagyok, minthogy lélekzetem megakad ilyenkor. Ha lépcsőn végig kell mennem, úgy gonosz egy munka az reám nézve, mert a levegő nem elegendő. Gyakran megrázkódom ha nyugodtan ülök vagy az ágyban is, mint ha lázam lenne, mire azután teljes lankadság és izzadás szokott beállni. Az éjszakákat ülő posztóban előrehajolva kell töltenem. A levegőzést és ágybamenést nagyon lassan kell eszközöznöm, mert különben nagyon sokáig kell ülnöm, míg betakaródzhatom. Szívem egyfolytában lüktet, a beszéd nagyon megerőltet és csikarja, kaparja nyakamat stb. Nyálam nagyon nehezen olvad és lélekzetem sivit és horkol. Ezenel kérem engem választan részesíteni, valjon Ön is gyógyíthatatlannak tartja e tüdőmet, mit már ismételt hallottam. Ha más véleményem van, akkor kérem segítsen tanácsával és segélyével.

Bár kevés kilátás volt — ilynemű leírás után — teljes gyógyításra, a bajt azonban mégis csökkenteni és javítani lehetett. A beteg megkezdte a gyogyódszert. Egy néhány hétre rá M. asszonyságtól következő levelet kaptam.

Igen tisztelt Weidhaas ur! Legnagyobb örömmre értesíthetem, hogy jobban vagyok már valamivel, a mint azt alább álló válaszokból meglátja (következik a válasz a jelentési iv egyes kérdéseire).

A reá következő jelentés még kedvezőbbben hangzott. Most már azt írja M.-né:

Nagyon tisztelt Weidhaas ur! Miután utolsó rendelvényei szerint még további három hétig éltem, ma legnagyobb örömmre értesíthetem, hogy állapotom igen jó. Napról-napra javul és boldognak érzem magamat. Könnye-

dén járok a lépcsőzeten, könnyen megyek ágyba, kinyujtózódva feküdhetek, ugyszintén féloldalt, nyugodtan alszom mire évek óta nem voltam képes, többet is ehetek és munkámat akadálytalanul végezhetem. Fogadja ezért legforróbb köszönetemet. Nagy tisztelettel fogok mindenkor Önről megemlékezni és mindenkinek, ki hasonló bajban szenved gyogyódszerét legmelegebben ajánlani. Szivesen átadnám hálamat hirdetésben, ha anyagi körülményeim megengednék azt; miért is kérem elégedjék meg írásbeli hálámmal. Örökké megmentőmnek fogom tekinteni.

Kiváló tisztelettel özvegy M.-né.

4845. Sz. k. Fleischer tanító B.-ből következőt írja: 70 éves vagyok, majdnem vak, évek óta

asthmában szenvedek. Járkálás és különösen a lépcsómászás nagyon nehezemre esik, ha felértem, úgy gyakran azt sem tudom mit kezdjek levegőhiány miatt. A beszéd is nehezemre esik. Köhögésszerű és szédülés állandó nálam, a nyál nyúlós, keverék nélküli. Bár erős nem vagyok, a hajolás mégis nagyon nehezemre esik, a legesekélyebb mozgás vagy foglalkozásnál érzem a legnagyobb levegőhiányt. Gyakran nyomást érzek hasamra, a mi lélekzetemet nagyban megnehezíti. Szélszorulásnak tartom. Ha ez nem jelenik meg, úgy megkönnyebbülök. Gyakran görcsös köhögés száll meg, mely minden eszméletemet elrabolja, hasonló rohamoknál hozzám tartozóimnak hamar kell odaugraniok, hogy tartsanak és segítsenek. A szivtájéka körül érzek olykor egy sajátságos fájdalmat, mely gyakran ismétlődik. A fulladásrohamoknál nem tudok az ágyban maradni, gyakorta ülök éjjel a pamlagon. Sok orvos kezében voltam, anélkül, hogy segítettek volna. Egy orvos azt tudatta velem, hogy tudóim tulságos nagyok. Most már csak az Ön tanácsát kérem.

A ki valaha ilynemű szenvedőt látott, tudja valószinűleg azt is, hogy mily kétségbeesett erőlködésekhöz folyamodik az ember, hogy enyhülést szerezzen és hogy a legismertebb gyogyószerek a legtöbb esetben még a legkisebb segélyt sem nyújtják. Ezen öreg ur a Weidhaas-féle gyogyódszer szerint kezeltetett. Ha ezen módszer különben nem nagy követelményekkel áll a beteg elébe úgy jelen esetben mégis jökorra mérték erőly és kitartás volt szükséges, 9 levél lett váltva. A beteg lelkiismeretesen figyelte meg a kapott rendeleteket. Lassacskán javult állapota, minden levélben lön egy kis javulás jelentve és a gyogyítás végeztével Fleischer tanító azt írja:

Tisztelt Weidhaas ur!

Azt tartom, hogy a gyogyítás vége felé járok. Jól lélekezhetek már, jó sok idő óta nem horkolok, köhögés és nyárlól majdnem szó sincs. Estétől reggelig tudok aludni. Baj nélkül megyek a lépcsőn. Az étel jól esik. Fogadja újból köszönetemet.

Levelezések csakis német nyelven kéretnek.

Nyomatott Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.